

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Nadejda Toma,

judcătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Anatolie Țurcan, Victor Boico,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului Rusu Adrian, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Rusu Adrian XXXX,

născut la xxxx, originar din r-nul Xxxx, s. Xxxx, domiciliat în mun. Xxxx, str. Xxxx, od.xxxx.

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 28.12.2016 – până la 03.08.2017 (instanța de fond);
2. de la 29.08.2017 – până la 19.12.2017 (instanța de apel);
3. de la 20.02.2018 – până la 19.06.2018 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 august 2017, Rusu Adrian a fost condamnat în baza art. 287 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, echivalentul a 4000 lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Rusu A. în beneficiul lui Carțin S. prejudiciul moral în sumă de 2000 lei, în rest pretenția privind repararea daunei materiale a fost admisă în principiu urmând ca asupra cuantumului să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Rusu Adrian la data de 04 octombrie 2016, aproximativ la ora 23³⁰, în timp ce se afla într-un loc public și anume în curtea căminului studentesc al Universității Agrare de Stat din Moldova, din str. Xxxx, mun. Xxxx, fără careva motive întemeiate, încălcând ordinea publică, a iscat un conflict cu cet. Carțin Sava, numindu-l cu cuvinte necenzurate, după care i-a aplicat o lovitură cu capul în zona capului victimei, cauzându-i potrivit raportului de constatare medico-

legală nr.5059 din 06.10.2016, vătămare ușoară.

3. Împotriva sentinței a declarat apel partea vătămată Carțîn Sava, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Rusu A. la pedeapsa închisorii, precum și să fie admisă integral acțiunea civilă, cu încasarea prejudiciului material în mărime de 35175 lei și prejudiciul moral de 15 000 lei.

În argumentarea apelului a indicat că instanța de fond i-a stabilit o pedeapsă prea blândă, fără a ține cont de prevederile art.75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia, persoana celui vinovat, precum și de suferințele psihice cauzate victimei. Inculpatul nu a conștientizat gravitatea faptei comise, iar în acest sens a încercat să ducă în eroare instanța de judecată înaintând versiunea precum că se afla în legitimă apărare fapt care nu corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei. Astfel, reducerea pedepsei trebuie să fie în raport cu numărul circumstanțelor atenuante stabilite de instanța de judecată. O pedeapsă redusă până la minimul prevăzut de sancțiune, se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art. 76 Cod penal.

Mai mult că prin acțiunile intenționate și ilegale ale inculpatului, care au fost îndreptate spre persoana victimei, au fost aduse atingere drepturilor personale nepatrimoniale și anume a onoarei, demnității și reputației lui Carțîn S. Inculpatul Rusu A. urmează să-i achite compensații pentru suferințele psihice pe care le-a cauzat în legătură cu acțiunile sale criminale, astfel suma de 15 000 lei va justifica prejudiciul moral cauzat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, a fost admis apelul declarat de partea vătămată și civilă Carțîn S., casată sentința în latura penală și civilă și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care.

Lui Rusu Adrian condamnat în baza art. 287 alin.(1) Cod penal i-a fost stabilită amendă în mărime de 300 unități convenționale.

S-a încasat de la Rusu A. în beneficiul lui Carțîn S. prejudiciul moral de 15 000 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 4000 lei și prejudiciul material în mărime de 31175 lei. În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate Colegiul a menționat că, deși instanța de fond just a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, iar acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art. 287 alin.(1) Cod penal, la

individualizarea pedepsei nu a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale și anume, de caracterul și gradul social al infracțiunii comise, care a fost săvârșită intenționat, se atribuie la categoria celor mai puțin grave, inclusiv și la persoana inculpatului care nu are antecedente penale.

Astfel, reținând cele nominalizate, precum și comportamentul inculpatului în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești, care nu a recunoscut vina în cele incriminate, a depus declarații mincinoase, îndreptate spre denaturarea faptelor și eschivarea de răspundere pentru cele comise, instanța a conchis că față de Rusu A. urmează a fi aplicată o pedeapsă mai aspră sub formă de amendă, care va duce la restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Totodată, instanța de apel a reținut că prima instanță eronat a admis în principiu, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată privind încasarea prejudiciului material, or partea vătămată Carțin S. în cadrul instanței de fond a înaintat o acțiune civilă prin care a solicitat încasarea din contul lui Rusu A. dauna materială cauzată în mărime de 31175 lei, anexând în acest sens confirmarea pentru decizia consultativă a „DentPark Estetix”, în sumă indicată (f.d.81).

La fel, Colegiul a conchis de a admite acțiunea civilă în partea cheltuielilor de judecată în sumă de 4000 lei, deoarece potrivit bonurilor de plată, s-a constatat că partea vătămată a suportat cheltuieli în mărimea dată în urma încheierii contractului de asistență juridică cu avocatul Palancica V.

Prin urmare, a indicat că este nefondată sentința în latura civilă cu privire la încasarea daunei morale în mărime de 2000 lei, care urmează a fi casată și dispus spre încasare prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei, ținând cont de prevederile art. 1423 Cod civil coraborat cu art. 219 alin.(4) CPP, precum și de practica CEDO privind modul de încasare a prejudiciului moral.

Astfel, în speță victima Carțin S. a suportat mari suferințe morale și dureri fizice în urma prejudiciului cauzat prin infracțiune, care a fost exprimată prin fractura coroanei dintelui 1,2 de pe maxila pe stânga, subluxarea dintelui unu de pe maxilă pe dreapta, hemoragie gingivală la nivelul dintelui unu de pe maxilă pe stânga, aflându-se la tratament.

6. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului, care invocând temeiul de drept prevăzut

la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului a indicat că soluția instanței de apel este ilegală, instanța greșit a aplicat inculpatului Rusu A. o pedeapsă mai aspră sub formă de amendă, în cazul în care inculpatul nu este angajat în câmpul muncii, fiind student în bază de contract la Universitatea Agrară de Stat din Moldova, iar amenda stabilită reprezintă bursa pentru 1 an de zile.

Totodată nu este de acord cu decizia în latura civilă, considerând exagerat prejudiciul moral în sumă de 15 000 lei și lipsit de suport probant.

În ce privește acțiunea civilă în partea prejudiciului material a indicat că instanța a făcut trimitere la confirmarea pentru decizia consultativă a „DentPark Estetix”, fără a indica ce reprezintă aceasta, dacă este o instituție medicală, o societate cu răspundere limitată, o persoană fizică sau juridică sau o altă entitate, pentru a aprecia dacă este sau nu în drept să emită asemenea avize consultative.

Consideră, că prima instanță corect a admis în principiu pretenția privind repararea prejudiciului material urmând ca asupra acesteia să se expună instanța în ordinea civilă, deoarece la materialele cauzei nu sunt probe care să confirme mărimea prejudiciului material suportat de partea vătămată.

Potrivit art. 219 alin.(3) pct.1) Cod de procedură penală, prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocat în numele inculpatului, solicitând inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat,

7.1. Referință a fost depusă de partea vătămată Carțîn S. și avocatul acestuia Palancica V., care au solicitat respingerea recursului declarat de avocatul Cașu I. în numele lui Rusu A. cu menținerea deciziei instanței de apel.

8. Judecând recursul ordinar declarat și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau

parțială a hotărârii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limita temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală și formulate în cererea de recurs.

Drept temei pentru declararea recursului ordinar, avocatul Cașu I. în numele inculpatului invocă prevederile art. 427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Prin urmare, instanța de recurs atestă că, autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, din care considerente nu se va pronunța referitor la aceste aspecte, dar critică decizia instanței de apel referitor la pedeapsa stabilită inculpatului, care o consideră a fi prea aspră, pentru fapta săvârșită și în latura acțiunii civile.

În acest sens, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul, consideră că temeiul pentru recurs semnalat de recurent nu este incident în prezenta cauză, iar instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei stabilite, conform sancțiunii articolului 287 alin.(1) Cod penal în baza căruia Rusu A. a fost condamnat.

Reieșind din prevederile art.414-415 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și este în drept de a casa sentința parțial sau total, și pronunțând o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În cauza dată, instanța de apel a îndeplinit aceste prevederi ale legii.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu prevederile art. 75 Cod penal, prin criteria generale de individualizare a pedepsei se înțeleg

cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

La fel, Colegiul penal conchide că pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Instanța de judecată trebuie să se conducă de limitele de pedepse stabilite de sistemul dreptului penal, care sunt relativ determinate. Aceste pedepse sunt: minimum și maximum prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator.

Categoriile pedepselor sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

Prin urmare, instanța de judecată, ținând cont de prevederile art. 26, 101, 384 Cod de procedură penală, în baza propriei convingeri, decide asupra vinovăției sau nevinovăției persoanei, și în conformitate cu prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, îi stabilește categoria de pedeapsă.

La acest capitol Colegiul penal ține să menționeze că, sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat Rusu A. (art. 287 alin.(1) Cod penal) prevedea la momentul săvârșirii faptei - amendă în mărime de la 200 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau închisoare de până la 3 ani.

Analizând decizia contestată, Colegiul penal conchide că instanța de apel judecând apelul, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, concluzionând că prima instanță i-a stabilit inculpatului pedeapsa minimă (*sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale*), neținând cont de toate criteriile de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75 Cod penal, în special de circumstanțele reale și personale, de caracterul și gradul social al infracțiunii comise, care a săvârșit o infracțiune intenționată, deși se atribuie la categoria celor mai puțin grave, precum și la persoana celui vinovat, care nu are antecedente penale.

Prin urmare, instanța de apel, reținând cele nominalizate, precum și comportamentul inculpatului atât în cadrul urmăririi penale și cercetării

judecătorești, care nu a recunoscut vina în cele incriminate, a depus declarații mincinoase, îndreptate spre denaturarea faptelor și eschivarea de răspundere pentru cele comise, a conchis că față de Rusu A. urmează a fi aplicată o pedeapsă mai aspră sub formă de amendă, care va duce la restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Așadar, Colegiul penal, statuează că pedeapsa sub formă de amendă aplicată inculpatului (300 unități convenționale), a fost stabilită și individualizată corect, în așa fel încât acesta să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare, iar aplicarea unei pedepse de aceeași categorie la limita minimă, poate încuraja pe viitor săvârșirea altor infracțiuni.

Din considerentele enunțate, Colegiul, constată că pedeapsa stabilită de instanța de apel, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut de art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

De asemenea, reieșind din conținutul recursului, avocatul inculpatului consideră neîntemeiată decizia instanței de apel în latura civilă în partea prejudiciului moral, indicând că este unul exagerat și lipsit de suport probant.

La acest capitol, instanța de recurs menționează, că soluția instanței de apel, în ce privește prejudiciul moral dispus spre încasare de la inculpatul Rusu A. în mărime de 15 000 lei, îl consideră unul echitabil, la care instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 1423 alin. (1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, iar la determinarea cuantumului acestuia, a reținut atât gravitatea vătămarilor corporale cauzate în urma infracțiunii intenționate, de suferințele psihice și fizice ale părții vătămate, cât și date obiective care certifică acest fapt, și anume că în speță inculpatul Rusu A. a avut un raport direct de cauzalitate între activitatea infracțională și prejudiciul nepatrimonial suportat de către victimă, exprimate prin fractura coroanei dintelui 1,2 de pe maxila pe stânga, subluxarea dintelui unu de pe maxila pe dreapta, hemoragie gingivală la nivelul dintelui unu de pe maxilă pe stânga, unde a avut nevoie de tratament, luându-se în considerație gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce

satisfacție persoanei vătămate.

Mai mult, legiuitorul nu a prevăzut nici un criteriu după care trebuie evaluat cuantumul despăgubirii pentru repararea prejudiciului moral, dar în literatura de specialitate și practica judiciară au fost stabilite anumite criterii de apreciere a prejudiciului moral, legate de: - importanța valorii morale lezate; - durata și intensitatea durerilor fizice și psihice; - tulburările și neajunsurile suferite de victima prejudiciată moral. Aprecierea trebuie făcută *in concreto*, de la caz la caz, în funcție de toate circumstanțele și împrejurările speței, de care s-a condus instanța de apel când a dispus încasarea despăgubirilor morale, reieșind din conduita culpabilă a inculpatului, cât și din suferințele fizice și psihice pe care le-au avut de suportat partea vătămată de pe urma acțiunilor inculpatului și care, în cuantumul dispus spre încasare și acordat de instanța de apel, este justificat.

Totodată, Colegiul penal, verificând legalitatea hotărârii contestate în partea soluționării acțiunii civile, consideră întemeiat argumentul invocat în recursul declarat de partea apărării, privind încasarea de la inculpat a prejudiciului material în mărime de 31 175 lei, constatând că instanța de apel a adoptat o soluție greșită sub acest aspect, din următoarele motive.

În această ordine de idei, Colegiul atestă că în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond din 24 februarie 2017, avocatul Palancica V. în numele părții vătămate Carțin Sava, a depus acțiune civilă (f.d. 79 - 80), prin care a solicitat încasarea din contul inculpatului prejudiciul material în sumă de 35 175 lei, care constau din: asistența juridică - 4000 lei și 31 175 lei - confirmarea pentru decizia consultativă a „DentPark Estetix”, precum și prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei, susținându-și pretențiile materiale și morale pe parcursul judecării cauzei, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel.

După cum rezultă din actele cauzei, instanța de fond a admis parțial acțiunea civilă încasând de la Rusu A. în beneficiul lui Carțin S. prejudiciul moral în sumă de 2000 lei, iar în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordine civilă.

Instanța de apel, a casat sentința, atât în latura penală, cât și civilă, pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis apelul părții vătămate Carțin S. și a dispus încasarea de la Rusu A. în beneficiul lui Carțin S. prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei, cheltuielile de judecată pentru asistența

juridică în sumă de 4000 lei și dauna materială în mărime de 31 175 lei.

Colegiul penal reține că, în temeiul art. 219 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Alin. (3) al normei sus indicate prevede, că prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru:

- 1) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia;
- 2) înmormântarea părții vătămate;
- 3) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor;
- 4) executarea contractului de depozit al bunurilor.

În acest sens, Colegiul penal verificând materialele cauzei și analizând hotărârea instanței de apel, conchide că la adoptarea soluției în cauză în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material în mărime de 31 175 lei, instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de circumstanțele cauzei și a adoptat o soluție neîntemeiată, or prejudiciul material de 31 175 lei nu a fost probat, circumstanțe ce nu au fost luate corect în considerare de către instanța de apel.

Astfel, instanța de recurs menționează că nu poate accepta soluția instanței de apel prin care s-a dispus încasarea din contul lui Rusu Adrian în beneficiul părții vătămate Carțîn Sava a prejudiciului material în sumă de 31 175 lei, or acest quantum nu este bazat pe careva probe concrete, deoarece la materialele cauzei este anexată copia denumită confirmarea pentru decizia consultației de la clinica "DentPark Estetix", unde pacientul Carțîn S. a fost consultat de către medicul șef Agapi E., iar ultimul a estimat valoarea aproximativă a tratamentului necesar pe viitor lui Carțîn S. în mărime de 31 175 lei (f.d.81). Însă, aceasta nu confirmă și justifică că partea vătămată a suportat cheltuielile nominalizate, în rezultatul comiterii infracțiunii, deoarece nu este probat prin probe dauna materială.

Prin urmare, Colegiul penal constată, că partea vătămată Carțîn Sava nu a prezentat probe suficiente în scopul confirmării și justificării quantumului despăgubirilor solicitate pentru prejudiciul material suportat pentru tratament, precum și ținând cont de prevederile art. 387 alin.(3) Cod de procedură penală, conchide că acțiunea civilă intentată de partea vătămată în

cadrul procesului penal, urmează a fi admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal consideră că recursul declarat în cauză urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material în mărime de 31175 lei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, în rest urmează a fi respins ca fiind inadmisibil.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului Rusu Adrian, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material în mărime de 31175 lei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre în această parte, prin care:

Acțiunea civilă intentată de partea vătămată Carțin Sava se admite în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 iulie 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan

Victor Boico